YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

26 päivänä huhtikuuta 2007 *

Asiassa C-195/04,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 29.4.2004,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. Huttunen ja K. Wiedner, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Suomen tasavalta, asiamiehinään T. Pynnä ja E. Bygglin, prosessiosoite Luxemburgissa,

* Oikeudenkäyntikieli: suomi.

vastaajana,

jota tukevat

Tanskan kuningaskunta, asiamiehenään J. Molde, prosessiosoite Luxemburgissa,

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään A. Tiemann ja M. Lumma, ja

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään H. G. Sevenster, C. M. Wissels ja P. van Ginneken,

väliintulijoina,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit R. Schintgen, P. Kūris, R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) ja G. Arestis,

julkisasiamies: E. Sharpston,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.6.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.1.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Suomen tasavalta ei ole noudattanut EY 28 artiklan mukaisia velvoitteitaan, kun se on sallinut sen, että Senaatti-kiinteistöt (aiemmin Valtion kiinteistölaitos), joka on Suomen valtionhallinnon kiinteistövarallisuuden hallin-

nasta huolehtiva liikelaitos, on rikkonut suurkeittiölaitehankinnassaan EY:n perustamissopimuksen perustavanlaatuisia oikeussääntöjä ja erityisesti syrjintäkiellon periaatetta, johon sisältyy velvollisuus avoimuuteen.

Tosiseikat ja oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

2 Senaatti-kiinteistöt julkaisi maaliskuussa 1998 rajoitetun menettelyn mukaisesti Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä ja Suomen virallisessa lehdessä julkista hankintaa koskevan tarjouspyynnön, joka liittyi Turussa sijaitsevan läänin virastotalon peruskorjaus- ja muutostöihin (jäljempänä alkuperäinen tarjouspyyntö).

3 Urakka oli jaettu osiin, joiden yksittäiset arvot vaihtelivat miljoonan ja 22 miljoonan Suomen markan välillä. Tarjoukset voitiin tehdä yhdestä, useammasta tai kaikista urakan osista. Yksi näistä osista koski mainitussa virastotalossa sijaitsevan ravintolan keittiöön tarkoitettujen suurkeittiölaitteiden toimitusta ja asentamista.

4 Asianosaiset ovat eri mieltä siitä, oliko hankintaviranomainen saanut hankintamenettelyn tässä vaiheessa yhtäkään mainittua osaa koskevaa tarjousta. Suomen tasavallan mukaan tarjouksia saatiin vain yksi, ja sen oli tehnyt Kopal Markkinointi Oy, kun taas komission mukaan näin ei ole.

5 Alkuvuodesta 2000 hankintaviranomainen otti suoraan yhteyttä neljään yritykseen pyytäen niiltä tarjouksia suurkeittiölaitteiden toimituksesta ja asentamisesta.

6 Hankintaviranomainen ilmoitti 14.2.2000 päivätyllä kirjeellä kyseisen kirjeen vastaanottajille, että se oli päättänyt hylätä kaikki tarjoukset niiden liian korkean hinnan vuoksi. Suomen tasavalta ja komissio ovat erimielisiä siitä, osoitettiinko mainittu kirje kaikille niille yrityksille, jotka olivat tehneet alkuperäisen tarjouspyynnön yhteydessä tarjouksia suurkeittiölaitteiden toimituksesta ja asentamisesta.

7 Hankintaviranomainen toteaa tässä samassa kirjeessä myös, että se on antanut Turussa sijaitsevan virastotalon ravintolatiloissa vuokralla olevan Amica Ravintolat Oy:n tehtäväksi ostaa suurkeittiölaitteet sen lukuun enimmillään 1 050 000 Suomen markan hintaan, ja se kehottaa mainitun kirjeen vastaanottajia tekemään tarjouksensa suoraan tälle yhtiölle.

8 Amica Ravintolat Oy osti kyseessä olevat laitteet lopuksi Hackman-Metos Oy:ltä.

9 Komissiolle tehtiin kantelu Senaatti-kiinteistöjen noudattaman menettelyn sääntöjenmukaisuudesta, minkä johdosta komissio kehotti 18.7.2002 päivätyllä virallisella huomautuksella Suomen tasavaltaa esittämään huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa tämän virallisen huomautuksen vastaanottamisesta.

10 Suomen viranomaiset vastasivat mainittuun viralliseen huomautukseen 3.9.2002 päivätyllä kirjeellä.

11 Koska komissio katsoi, ettei Suomen tasavalta ollut noudattanut EY 28 artiklan mukaisia velvoitteitaan, se lähetti 19.12.2002 Suomen tasavallalle perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa lausunnon tiedoksiantamisesta.

12 Suomen viranomaiset kiistivät 12.2.2003 päivätyssä kirjeessään sen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen, josta komissio oli niitä arvostellut, ja totesivat, että esillä olevassa asiassa oli noudatettu sekä EY 28 artiklaa että syrjintäkiellon periaatetta ja siitä johtuvaa velvollisuutta avoimuuteen.

13 Koska komissio ei ollut vakuuttunut Suomen viranomaisten antamista selityksistä, se päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

14 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 14.10.2004 antamalla määräyksellä Tanskan kuningaskunta, Saksan liittotasavalta ja Alankomaiden kuningaskunta hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan Suomen tasavallan vaatimuksia.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

15 Suomen tasavalta väittää, että komission nostama kanne on jätettävä tutkimatta.

16 Tämän jäsenvaltion mukaan perustellussa lausunnossa esitetyt väitteet nimittäin poikkeavat kannekirjelmässä esitetyistä väitteistä. Komissio totesi mainitussa lausunnossa, että hankintaviranomaisen olisi pitänyt taata, että hankinnasta ilmoitetaan riittävässä laajuudessa, ja että väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen oli seurausta siitä, että Turussa sijaitsevan virastotalon ravintolan vuokralainen oli tehnyt sopimuksen suurkeittiölaitteiden toimituksesta mainitun viranomaisen hankinta-agenttina, kun taas kannekirjelmässään komissio väittää, että hankintaviranomaisen olisi pitänyt järjestää tarjouskilpailu ja että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen perustuu siihen, että alkuperäistä tarjouspyyntöä ei viety päätökseen ja julkistettua tarjouskilpailua ei sittemmin järjestetty.

17 Suomen tasavallan mukaan komissio on laajentanut oikeudenkäynnin kohdetta siitä, miten se on rajattu oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä.

18 Tältä osin on muistutettava, että vaikka onkin totta, että EY 226 artiklan nojalla nostetun kanteen kohde rajataan kyseisessä määräyksessä tarkoitetussa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä ja että komission perustellun lausunnon ja kanteen on tästä syystä perustuttava yhdenmukaisiin väitteisiin, tämä vaatimus ei kuitenkaan merkitse sitä, että niiden pitäisi aina olla täysin samalla tavalla muotoiltuja, kun

oikeudenkäynnin kohdetta ei ole laajennettu tai muutettu vaan päinvastoin ainoastaan rajoitettu (asia C-229/00, komissio v. Suomi, tuomio 12.6.2003, Kok. 2003, s. I-5727, 44 ja 46 kohta; asia C-433/03, komissio v. Saksa, tuomio 14.7.2005, Kok. 2005, s. I-6985, 28 kohta ja asia C-150/04, komissio v. Tanska, tuomio 30.1.2007, Kok. 2007, s. I-1169, 67 kohta). Komissio voi täten täsmentää kannekirjelmässään alkuperäisiä väitteitään, kunhan se ei muuta oikeusriidan kohdetta (asia C-67/99, komissio v. Irlanti, tuomio 11.9.2001, Kok. 2001, s. I-5757, 23 kohta; asia C-328/02, komissio v. Kreikka, tuomio 12.10.2004, 32 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa ja asia C-494/01, komissio v. Irlanti, tuomio 26.4.2005, Kok. 2005, s. I-3331, 38 kohta).

19 On kuitenkin todettava, että esillä olevassa asiassa komissio ei ole laajentanut, muuttanut tai edes rajoittanut oikeusriidan kohdetta siitä, millaiseksi se määriteltiin 19.12.2002 päivätyssä perustellussa lausunnossa.

20 Komission perustellun lausunnon vaatimusosan ja sen kanssa muotoilultaan lähes yhteneväisen kannekirjelmän vaatimusosan sanamuodosta nimittäin ilmenee, että ne perustuvat samoihin väitteisiin, minkä lisäksi on myös selvää, että kun komissio väitti kannekirjelmässään, että hankintaviranomaisen olisi pitänyt järjestää tarjouskilpailu, se ainoastaan täsmensi alun perin perustellussa lausunnossaan esittämäänsä väitettä eli väitettä, että Turussa sijaitsevassa läänin virastotalossa toimivan ravintolan keittiöön tarkoitettujen suurkeittiölaitteiden toimitusta koskevasta hankinnasta olisi pitänyt ilmoittaa riittävässä laajuudessa.

21 Yhteisöjen tuomioistuin voi kuitenkin tutkia viran puolesta, täyttyvätkö EY 226 artiklan edellytykset jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan

kanteen nostamiselle (asia C-362/90, komissio v. Italia, tuomio 31.3.1992, Kok. 1992, s. I-2353, 8 kohta; asia C-439/99, komissio v. Italia, tuomio 15.1.2002, Kok. 2002, s. I-305, 8 kohta ja asia C-98/04, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 4.5.2006, Kok. 2006, s. I-4003, 16 kohta).

22 Tältä osin on muistettava, että yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 38 artiklan 1 kohdan c alakohdasta ja siihen liittyvästä oikeuskäytännöstä käy ilmi, että kannekirjelmässä on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista ja että näiden mainintojen on oltava riittävän selkeitä ja täsmällisiä, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja jotta yhteisöjen tuomioistuin voi tarvittaessa harjoittaa valvontaansa. Tästä johtuu, että niiden oleellisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen, joihin kanne perustuu, on ilmettävä johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi itse kannekirjelmän tekstistä (asia C-178/00, Italia v. komissio, tuomio 9.1.2003, Kok. 2003, s. I-303, 6 kohta; asia C-55/03, komissio v. Espanja, tuomio 14.10.2004, 23 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa ja asia C-199/03, Irlanti v. komissio, tuomio 15.9.2005, Kok. 2005, s. I-8027, 50 kohta) ja että kanteessa esitetyt vaatimukset on muotoiltava yksiselitteisesti, jottei yhteisöjen tuomioistuin lausuisi kanteen ulkopuolelta tai jättäisi lausumatta jostakin perusteesta (asia C-296/01, komissio v. Ranska, tuomio 20.11.2003, Kok. 2003, s. I-13909, 121 kohta ja asia C-255/04, komissio v. Ranska, tuomio 15.6.2006, Kok. 2006, s. I-5251, 24 kohta).

23 Esillä olevassa asiassa komission kanne ei ole näiden vaatimusten mukainen.

24 Komissio vaatii kanteessaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Suomen tasavalta ei ole noudattanut EY 28 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska Senaatti-

kiinteistöt on suurkeittiölaitehankinnassaan rikkonut perustamissopimuksen perustavanlaatuisia oikeussääntöjä ja erityisesti syrjintäkiellon periaatetta, johon sisältyy velvollisuus avoimuuteen.

25 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 45 kohdassa, kanteessa esitetyt vaatimukset eivät ole sanamuotonsa perusteella yksiselitteisiä eikä niistä käy selkeästi ja täsmällisesti ilmi, mistä komissio moittii Suomen tasavaltaa, koska kyseiset vaatimukset koskevat yhtaikaa EY 28 artiklaa, perustamissopimuksen perustavanlaatuisia määräyksiä, syrjintäkiellon periaatetta ja velvollisuutta avoimuuteen.

26 Lisäksi vaikka oletettaisiin, että komission kanteessa vaaditaan, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että EY 28 artiklaa on rikottu, kanteessa esitetyistä vaatimuksista tai itse kannekirjelmän tekstistä ei ilmene selkeästi ja täsmällisesti, mikä on esillä olevassa asiassa se toimenpide, jossa on kyse mainitussa artiklassa tarkoitetusta tuonnin määrällisestä rajoituksesta tai vaikutukseltaan vastaavasta toimenpiteestä.

27 Komissio nimittäin rajoittuu kyseenalaistamaan hankintaviranomaisen asenteen suurkeittiölaitehankinnan yhteydessä.

28 Komissio ei myöskään ole missään menettelyn vaiheessa pystynyt esittämään johdonmukaista ja täsmällistä selvitystä tosiseikoista, joihin väitteet, joihin komissio on vedonnut kanteensa tueksi, perustuvat.

29 Komissio ei täten mainitse kanteessaan täsmällisesti alkuperäisen tarjouspyynnön kohdetta vaan rajoittuu toteamaan yksinomaan, että sitä "ei viety keittiölaitehankintojen osalta päätökseen".

30 Tältä osin kanteen tekstin tai vastausten, jotka komissio antoi yhteisöjen tuomioistuimen sille istunnossa esittämiin kysymyksiin, perusteella ei ole mahdollista varmuudella vahvistaa, tehtiinkö hankintaviranomaiselle mainitun tarjouspyynnön yhteydessä tarjous suurkeittiölaitteiden toimituksesta ja asentamisesta.

31 Komissio väittää – kuitenkaan näyttämättä väitettään toteen – vastauksessaan yhtäältä, että vähintään yksi tällaisen tarjouksen tehnyt yritys ei ollut niiden neljän yrityksen joukossa, joihin hankintaviranomainen otti yhteyttä vuonna 2000, ja toisaalta, että suurkeittiölaitteiden toimitusta ja asentamista koskevan hankinnan osan, joka kuului alkuperäisen tarjouspyynnön yhteydessä ilmoitettuun hankintaan, kohde ei ollut sama kuin hankinnan, joka johti saman vuoden aikana tehtyihin yhteydenottoihin.

32 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuimella ei ole riittävästi tietoja, jotta se voisi arvioida tarkasti sen yhteisön oikeuden rikkomisen laajuuden, josta Suomen tasavaltaa moititaan, ja siten tutkia, onko jäsenyysvelvoitteita jätetty noudattamatta komission väittämällä tavalla (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomion 18 kohta).

33 Näin ollen kanne on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

34 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Suomen tasavalta on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska komission nostama kanne jätetään tutkimatta, komissio on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne jätetään tutkimatta.

2) Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset